

**Oponentský posudok
na habilitačnú prácu
Ing. Daniela Lajčina, PhD.**

***Sociálna inteligencia manažérov v kontexte ich
osobnostných charakteristík a zvládanie náročných situácií manažérmi***

Pokračujúca globálna kríza a jej nové prejavy generujú v zvýšenej miere šokové stresujúce situácie, ktoré často kladú kvalitatívne nové nároky na správanie manažérov v regionálnom i globálnom prostredí. Nastavujú náročnejšie zrkadlo ich kompetenciám a vyžadujú pohotovú adaptáciu na zložité sociálno-ekonomické procesy. V tomto kontexte považujem predloženú habilitačnú prácu tematicky za mimoriadne aktuálnu a spoločensky relevantnú.

Zdanlivo jednoducho formulovaný cieľ „prispieť k zvýšeniu kvality a efektívnosti manažérskej práce“, Ing. Lajčin rozvinul do mimoriadne náročných zámerov tak v teoreticko-metodologickej rovine, ako aj výskumne aplikačnej rovine. Ide o veľmi funkčné skĺbenie rozvinutia teoretických aspektov predikcie zvládania náročných situácií manažérmi a aplikačným otestovaním používaných metodík zisťovania sociálnej inteligencie a spôsobov zvládania náročných situácií manažérmi a overením vhodnosti skrátenej formy dotazníka SSPMPR pre zisťovanie spôsobov zvládania náročných situácií a následne bližšou špecifikáciou súvislostí medzi sociálnou inteligenciou, osobnostnými charakteristikami a spôsobmi zvládania náročných situácií manažérmi. Po preštudovaní habilitačnej práce môžem konštatovať, že vysoko náročný, zložitý a konzistentne štruktúrovaný cieľ sa autorovi podarilo úspešne splniť.

Konceptuálne vymedzenie cieľa funkčne rozvrhol do dvoch základných častí práce, ktorých vnútorné členenie a vzájomné nadväznosti vytvárajú kvalitne vyváženú logickú štruktúru.

Prvá časť práce má charakter teoreticko-metodologickej expozície. Autor v nej podáva relatívne vyčerpávajúci rozbor kľúčových pojmov – kategórií z oblasti osobnostných charakteristík manažérov, sociálnej inteligencie a spôsobu zvládania náročných situácií manažérmi. Pritom výstižne interpretuje mnohoaspektovosť a interdisciplinárny charakter obsahu týchto kategórií. Vďaka tomu presvedčivo argumentuje

správnosť multifaktorového prístupu, čím si vytvoril značne zložité, no veľmi dobré východisko pre druhú aplikačne-testovaciu časť práce. Výstižné špecifikovanie jednotlivých štruktúrnych prvkov skúmaných kategórií umožnilo autorovi hlbšie členenie výskumných problémov a hypotéz s vyústením do adekvátne cielených otázok pre respondentov.

Vhodne zvolenými metódami získavania a zhromažďovania informácií a nadväzne s využitím matematicko-štatistických metód ich spracovania mohol autor exaktne otestovať formulované hypotézy o výstižne identifikovaných problémoch.

Dobre premyslený a uplatnený konceptuálny prístup posudzovanej habilitačnej práce umožnil autorovi dospieť k poznatkom a formulovať závery, ktoré prispievajú k posunu vedeckého poznania v symbióze teoreticko-metodologických, aplikačne-výskumných a testovacích aspektov.

Z hľadiska obohatenia teórie zasluhuje pozornosť špecifikácia štruktúrnych prvkov procesu zvládania náročných situácií manažérmi a ich aplikácia všeobecne v teórii zvládania, ako aj v oblasti poznania sociálnej inteligencie, argumentácia multifaktorového interdisciplinárneho prístupu a opodstatnenosti samostatnej existencie sociálnej inteligencie. Pridanou hodnotou sú poznatky o sociálnej inteligencii ako nového atribútu v systéme osobnosti manažéra, ako aj rozlíšenie troch skupín osobnostných charakteristík manažérov z hľadiska zvládania náročných situácií. Obohacujúci je aj rozbor diskusie o možnostiach predikcie správania manažéra na základe poznania stabilných dispozičných, transsituačných charakteristík a dokumentovanie nejednoznačnosti vzhľadom na dispozičný alebo situačný akcent použitej metodiky.

Výsledky habilitačnej práce ponúkajú aj široké spektrum možností uplatnenia v praxi. Predovšetkým je to aplikácia jej poznatkov v samotnej príprave manažérov a interdisciplinárnom koncipovaní študijných programov. Nadväzne to je uplatnenie pri výbere na manažérske pozície a ďalšom profesionálnom vzdelávaní a tréningu zameranom na rozvíjanie sociálnej inteligencie. Taktiež sa ponúka účelné využitie pri vzdelávaní všetkých zamestnancov a pri príprave pracovníkov na špeciálne profesie, ako aj pri príprave krízových programov pre zvládanie náročných situácií v organizáciách.

Originálny koncept skĺbenia teoreticko-metodologických a aplikačne testovacích aspektov a ich profesionálne zvládnutie prirodzene evokuje aj mnohé otázky. Uvediem aspoň niektoré. Môže mať teória a prax zvládania náročných situácií manažérmi určitý vplyv na nadpodnikovú, resp. národohospodársku úroveň? Bolo by možné a účelné poznatky o vzájomných vzťahoch osobnostných charakteristík, sociálnej inteligencii a zvládaní náročných situácií manažérmi aplikovať vo vzťahu k politikom na rôznych úrovniach? Vyššia úroveň spracovania informácií sa hodnotí ako vyššia úroveň sociálnej inteligencie, čo štatisticky významne súvisí s manipuláciou. Za akých podmienok môže mať manipulácia pozitívny a za akých negatívny charakter?

Záver

Posudzovaná habilitačná práca aktuálnosťou obsahového zamerania, náročnosťou formulovaného cieľa a profesionálnym spôsobom jeho realizácie prispela k posunu vedeckého poznania a k jeho možnému uplatneniu v praxi a reprezentuje autora ako zrelú výskumnú a pedagogickú osobnosť. Na základe uvedeného

odporúčam

aby Ing. Daniel Lajčin, PhD. bol na základe habilitačného konania menovaný docentom v odbore 3.3.15 Manažment.

V Bratislave 30. 1. 2015

Dr. h. c. prof. Ing. Milan Šíkula, DrSc.
Ekonomický ústav SAV